

PATVIRTINTA

Aplinkos apsaugos agentūros direktoriaus
2017 m. rugpjūčio 24 d. įsakymu Nr. AV- 229
(Aplinkos apsaugos agentūros direktoriaus
2019 m. kovo 18 d. įsakymo Nr. AV-79
redakcija)

**APLINKOS APSAUGOS AGENTŪROS
APLINKOS TYRIMŲ DEPARTAMENTO UŽDAVINIAI IR FUNKCIJOS**

1. Aplinkos apsaugos agentūros Aplinkos tyrimų departamento (toliau – Departamentas) uždaviniai yra šie:

1.1. vykdyti valstybinį aplinkos monitoringą;

1.2. vykdyti ūkinės veiklos aplinkosauginį reguliavimą;

1.3. užtikrinti aplinkos oro užterštumo ir radiologinių matavimo metodų atitikimą Europos Sąjungos ir Lietuvos Respublikos teisės aktų reikalavimams;

1.4. užtikrinti nepertraukiamą radioaktyvaus užteršimo pavojaus ankstyvojo susekimo ir aplinkos oro užterštumo stebėjimą;

1.5. atlikti mėginių paėmimą ir ūkinės veiklos subjektų stacionarių taršos šaltinių išmetamų/išleidžiamų į aplinką teršalų, teršalų nuotekose, teršalų aplinkos elementuose (ore, vandenyje, dirvožemyje) matavimus ir tyrimus aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės vykdymo tikslais;

1.6. užtikrinti standarto LST EN ISO/IEC 17025 „Tyrimų, bandymų ir kalibravimo laboratorijų kompetencijai keliami bendrieji reikalavimai“ (toliau – standartas LST EN ISO/IEC 17025) reikalavimų laikymąsi.

2. Departamentas, įgyvendindamas jam pavestus uždavinius, atlieka šias funkcijas:

2.1. įgyvendindamas 1.1 papunktyje nurodytą uždavinį:

2.1.1. ima aplinkos elementų mėginius (vanduo, dugno nuosėdos, biota ir kt.) cheminiams, biocheminiams, biologiniams, radiologiniams tyrimams pagal metinius upių, ežerų ir tvenkinių, Baltijos jūros ir Kuršių marių bei foninio oro ir sąlygiškai natūralių ekosistemų valstybinio aplinkos monitoringo planus;

2.1.2. ima aplinkos elementų mėginius (oras, dulkės, iškritos ir kt.) cheminiams ir radiologiniams tyrimams pagal metinį oro kokybės aglomeracijose ir zonose valstybinį aplinkos monitoringo planą;

2.1.3. atlieka hidrologinių, fizikinių-cheminių, biologinių kokybės elementų rodiklių, dirbtinių radionuklidų matavimus ir tyrimus, bei pavojingų medžiagų tyrimus pagal metinius upių, ežerų ir tvenkinių, Baltijos jūros ir Kuršių marių, foninio oro ir sąlygiškai natūralių ekosistemų valstybinio aplinkos monitoringo planus;

2.1.4. analizuoja Baltijos jūros ir Kuršių marių hidrologinius, hidrometeorologinius, hidromorfologinius duomenis pagal metinius valstybinio aplinkos monitoringo planus;

2.1.5. renka, suveda ir analizuoja Baltijos jūros ir Kuršių marių krantų dinamikos tyrimų duomenis pagal metinius Krantų pokyčių valstybinio aplinkos monitoringo planus;

2.1.6. atlieka cheminius ir radiologinius matavimus ir tyrimus aplinkos ore pagal metinį oro kokybės aglomeracijose ir zonose valstybinį aplinkos monitoringo planą;

2.2. įgyvendindamas 1.2 papunktyje nurodytą uždavinį:

2.2.1. vertina laboratorijų, siekiančių gauti ar atnaujinti leidimą atlikti taršos šaltinių išmetamų į aplinką teršalų ir teršalų aplinkos elementuose matavimus ir tyrimus (toliau – Leidimas), pateiktus dokumentus, vykdo šių laboratorijų veiklos vertinimą ir Leidimus turinčių laboratorijų kontrolę, teikia

išvadas dėl Leidimo išdavimo, atsisakymo išduoti Leidimą, Leidimo galiojimo sustabdymo, Leidimo galiojimo sustabdymo panaikinimo ir Leidimo galiojimo panaikinimo;

2.2.2. pagal kompetenciją dalyvauja rengiant ir rengia aplinkos elementų cheminių, biocheminių biologinių, ekotoksikologinių ir radiologinių tyrimų metodines rekomendacijas ir instrukcijas;

2.2.3. konsultuoja fizinius ir juridinius asmenis aplinkos elementų (vanduo, dugno nuosėdos ir kt.) cheminių, biocheminių, biologinių, ekotoksikologinių ir radiologinių tyrimų klausimais;

2.3. įgyvendindamas 1.3 papunktyje nurodytą uždavinį:

2.3.1. įdiegia aplinkos oro užterštumo ir radiologinių matavimų metodus, atitinkančius Europos Sąjungos ir Lietuvos Respublikos teisės aktų reikalavimus;

2.3.2. vykdo nacionalinės etaloninės laboratorijos funkcijas aplinkos oro užterštumo tyrimų srityje;

2.3.3. kontroliuoja vieningų metodų taikymą bei matavimo prietaisų techninių charakteristikų atitikimą matuojamų parametrų tikslumo reikalavimams;

2.3.4. koordinuoja Europos Komisijos Jungtinio tyrimų centro Europos Sąjungos mastu organizuojamų kokybės užtikrinimo programų ir tinkamų pamatinių aplinkos oro užterštumo vertinimo metodų įgyvendinimą ir nepamatinių vertinimo metodų lygiavertiškumo įrodymą Lietuvoje;

2.4. įgyvendindamas 1.4 papunktyje nurodytą uždavinį:

2.4.1. vykdo ankstyvojo radiacinio perspėjimo funkciją;

2.4.2. modeliuoja radionuklidų pernašos sklaidą ir teikia prognozę;

2.4.3. teikia informaciją apie esamą gama dozės galios lygį šalyje;

2.4.4. vykdo automatinių radioaktyvaus užteršimo pavojaus ankstyvojo susekimo ir aplinkos oro užterštumo monitoringo stočių tinklo priežiūrą ir pirminių duomenų kokybės analizę ir kontrolę;

2.5. įgyvendindamas 1.5 papunktyje nurodytą uždavinį:

2.5.1. ima mėginius ir atlieka ūkinės veiklos subjektų stacionarių taršos šaltinių išmetamų/išleidžiamų į aplinką teršalų, teršalų nuotekose, teršalų aplinkos elementuose (ore, vandenyje, dirvožemyje), matavimus ir tyrimus aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės tikslais pagal suderintus su aplinkos apsaugos valstybinę kontrolę vykdančia institucija ūkio subjektų veiklos patikrinimo planus ir matavimų tyrimų pagrindu operatyviai teikia informaciją, išduodant aplinkos apsaugos valstybinę kontrolę vykdančiai institucijai tyrimų/matavimų rezultatų protokolus apie ūkio subjektų išmetamų/išleidžiamų į aplinką teršalų tyrimų rezultatus;

2.5.2. teisės aktų nustatyta tvarka ima mėginius ir atlieka taršos šaltinių išmetamų/išleidžiamų į aplinką teršalų ir teršalų aplinkos elementuose (ore, vandenyje, dirvožemyje) matavimus ir tyrimus aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės vykdymo tikslais pagal aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės institucijos ar jos pareigūnų gautus asmenų pranešimus apie aplinkos taršos ar taršos iš stacionarių taršos šaltinių atvejus ir atliktų matavimų/tyrimų pagrindu operatyviai teikia informaciją, išduodant aplinkos apsaugos valstybinę kontrolę vykdančiai institucijai tyrimų/matavimų rezultatų protokolus apie išmetamų/išleidžiamų į aplinką teršalų tyrimų rezultatus bei avarinės taršos tyrimų rezultatus;

2.5.3. pagal kompetenciją, esant aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės institucijos prašymui, dalyvauja aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės institucijos ar jos pareigūnų organizuojamuose ir vykdomuose ūkio subjektų veiklos patikrinimuose;

2.6. įgyvendindamas 1.6 papunktyje nurodytą uždavinį:

2.6.1. diegia standartą LST EN ISO/IEC 17025 ir vykdo jo reikalavimus;

2.6.2. užtikrina atliekamų tyrimų/matavimų kokybę, vykdamas vidinį kokybės valdymą ir dalyvaujant tarptautiniuose palyginamuosiuose tyrimuose;

2.6.3. pagal kompetenciją rengia standartines veiklos procedūras, instrukcijas ir kitą dokumentaciją LST EN ISO/IEC 17025 standarto reikalavimų įgyvendinimui;

2.6.4. atlieka kokybės sistemos vidaus auditus Departamente;

2.6.5. užtikrina matavimo priemonių sietį pagal standarto LST EN ISO/IEC 17025 reikalavimus.

3. Departamentas taip pat atlieka šias funkcijas:

3.1. pagal kompetenciją rengia ir teikia duomenis ir informaciją valstybės ir savivaldybių institucijoms, įstaigoms ar organizacijoms, užsienio valstybių ar tarptautinėms organizacijoms ir institucijoms, fiziniams ar juridiniams asmenims ir visuomenei mėginių paėmimo, aplinkos kokybės tyrimų, taikant cheminius, biologinius ir radiologinius tyrimų metodus ir atliekamų tyrimų kokybės kontrolės ir kokybės valdymo srityse, bendradarbiauja su kitomis valstybės ar savivaldybių institucijomis, įstaigomis ar organizacijomis, užsienio valstybių ar tarptautinėmis organizacijomis ir institucijomis keičiantis aplinkosaugine informacija;

3.2. pagal kompetenciją ima mėginius, matuoja ir tiria aplinkos elementų užterštumą ir taršą iš stacionarių taršos šaltinių Lietuvos Respublikos civilinės saugos įstatyme (toliau – Civilinės saugos įstatymas) nurodytų įvykių, ekstremaliųjų įvykių, ekstremaliųjų situacijų ar didelių pramoninių avarių metu, kitais teisės aktų nustatytais atvejais;

3.3. teikia informaciją suinteresuotoms institucijoms ar kitiems asmenims išduodant tyrimų/matavimų rezultatų protokolą apie aplinkos komponentų užterštumo matavimų ir (ar) tyrimų rezultatus valstybinės aplinkos apsaugos kontrolės vykdymo tikslais, Civilinės saugos įstatyme nurodytų įvykių, ekstremaliųjų įvykių, ekstremaliųjų situacijų ar didelių pramoninių avarių metu, kitais teisės aktų nustatytais atvejais, dalyvauja Civilinės saugos įstatyme nurodytų įvykių, ekstremaliųjų įvykių, ekstremaliųjų situacijų ir didelių pramoninių avarių valdyme;

3.4. vykdo naftos dėmės modeliavimą Baltijos jūroje Seatrack Web programa;

3.5. pagal kompetenciją įdiegia aplinkos teršalų tyrimo ir matavimo metodus, atitinkančius Europos Sąjungos ir Lietuvos Respublikos teisės aktų reikalavimus;

3.6. dalyvauja vykdant branduolinės energetikos objektų aplinkos radiologinio monitoringo kontrolę;

3.7. įgyvendina pradėtus Europos Sąjungos struktūrinės paramos fondų ar kitų finansavimo mechanizmų finansuojamus projektus, inicijuoja Departamento dalyvavimą naujuose projektuose, dalyvauja teikiant paraiškas;

3.8. pagal Departamento kompetenciją rengia ir dalyvauja rengiant teisės aktų projektus, teikia pastabas ir pasiūlymus dėl kitų valstybės institucijų, įstaigų, organizacijų rengiamų teisės aktų projektų;

3.9. teisės aktų nustatyta tvarka teikia atliktų tyrimų ir matavimų duomenis į informacinę sistemą „Aplinkos informacijos valdymo integruota kompiuterinė sistema“ (IS „AIVIKS“);

3.10. pagal savo veiklos sritį talpina informaciją Agentūros interneto svetainėje;

3.11. pagal kompetenciją atlieka kitus veiksmus, susijusius su šių nuostatų 2 punkte, 3.1-3.10 papunkčiuose nurodytų funkcijų vykdymu, vykdo kitas teisės aktuose nustatytas funkcijas ir Agentūros direktoriaus, Agentūros direktoriaus pavaduotojo ir Departamento direktoriaus pavedimus.